

Lk 2,15-20 (čtení Lk 9,46-48 Boží hod vánoční 2014)

Proč s námi Pán Bůh komunikuje tak komplikovaně? Vyloženě si libuje v šifrách, hádankách. Možná, že křížovky jsou taky boží vynález. Když se nám chce přiblížit a sdělit něco, co je potřeba nám říct - proč to nesdělí nějak napřímo? Proč se to schovává vždycky do nějakého lidského příběhu? A čím peprnější historka, čím pohnutější lidský osud - jakoby se to tím víc Bohu zamlouvalo jako vhodná frekvence pro jeho řeč.

S největší pravděpodobností je to tím, že řeč lidského života je ke komunikaci s námi lidmi úplně nevhodnější. I když je poměrně složitá, protože život lidský je málokdy dostatečně jednoduchý. Avšak Pán Bůh k nám nemluví nějakým cizím božským jazykem a nedá vám nám do ruky slovník, abychom se ho naučili překládat. Nýbrž volí tu řeč, která je nám lidem úplně nejvlastnější. Není to nějaký konkrétní jazyk jednoho vyvoleného národa. Je to komunikace, která je založena hlouběji než schopnost mluvit jakýmkoli jazykem - je založena na dění lidského života. Tím se může stát srozumitelnou každému člověku, který žije a dokáže o svém životě (někdy) přemýšlet.

Řeč lidského života samozřejmě užívá také slova a věty - ale její základní komunikační jednotkou je událost. To, že se něco děje - něco se děje s člověkem. Něco se s námi děje, s každým z nás, a to mluví samo za sebe.

Jednou ze základních či úvodních událostí téhle komunikace mezi Bohem a člověkem je to, že se narodí člověk. Dvěma lidem (snad stále ještě to lze říct bez dalších alternativ, ano: dvěma lidem) se narodí člověk... nebo spíš počátek člověka a pak už se ta komunikace den za dnem víc roztáčí.

Jenže má to jednu velkou komunikační potíž - to, že se s námi Bůh rozhodl bavit řečí lidského života. Potíž spočívá právě v tom, jak je nám lidem ten způsob komunikace blízký. Moc blízký a moc vlastní. Až si často myslíváme, že ta řeč lidského života nic neznamena. Že to není řeč. Že to, co žijeme, nemluví za sebe. *Prostě se to nějak děje a čert vem, co to znamená. Nějak život plyne, nehleď na tom, jestli o tom člověk přemýšlí nebo nepřemýšlí. Je to jenom život - usmyslí si člověk - a mluvím si do něj tak akorát já sám, nebo nanejvýš ještě ti, co otravují svými řečmi a já jsem se jim nedokázal ubránit.*

Tahle iluze vzniká, protože rozlišit, jestli ke mně životními událostmi mluví Bůh, nebo si do života zrovna já sám něco namlouvám, to je někdy tuze obtížné.

Vánoční Boží řeč - předmluva do lidských životů - je taky dost zašifrovaná. Považte sami. Narodil se chlapec, narodil se do chudé rodiny, narodil se na cestách. Jeho matka neprodila ani ve zdravotnickém zařízení, ani neměla domácí porod v tom nejlepší slova smyslu, ani nebyla v porodním domě. Těžko říct, jestli měla k dispozici nějakou zkušenou asistentku, spíš kdo byl zrovna po ruce. Odehrálo se to na dvorku jakéhosi domku na okraji malé judské vsi, v chlívkou, který poskytoval akorát tak přístřeší a vlastně asi nic víc.

Při všem respektu k diskusím o tom, kde je vhodné porodit a kde je to snad vhodnější - tyhle debaty jsou přeci jen, víc než cokoli jiného, dokladem toho, na jakém přebohatém kousku světa žijeme. Možná ještě větší roli hraje to, že na tom našem kousku světa se lidi obecně docela dost nudí. A teď rozhodně nemyslím na nudu jako nedostatek zábavy (té máme až moc). Nýbrž na nudu jako nedostatek skutečného života - života, který netrpí nedostatkem smyslu našeho jednání a našich soužití.

Lze se domnívat, že pastevci na noční směně za Betlémem netrpěli nedostatkem zájmů či nedostatkem z přesycení nejrůznějšími krásnými barevnými či zvukovými podněty. Zcela jistě si nemuseli koupit lístek do kina, aby v čalouněné sedačce s popcornem v jedné ruce, a sladkým chlazeným nápojem v druhé ruce, s napětím sledovali na 3D projekci, jaké to je, když je někomu

opravdu zima, když má někdo opravdu hlad, někdo na něj někdo střílí a on bojuje o přežití. Jaké je to skutečně žít a přežít.

Ti dva ve vánoční předmluvě k příběhu lidského života - Maria a Josef - si vybírat mnoho nemohli. A nebyli zdaleka jediní na světě, ani tehdy, ani dnes. Většina lidí na planetě Zemi si není zvyklá vybírat. A jejich malé děti to celé krátké dětství nezažijí, jaké to je, smět si cosi vybrat, prosadit a pak to dostat.

Když slyšíme příběh o Marii, Josefovi, o pastýřích - zvládneme to slyšet jako Boží řeč? Jako předmluvu v řeči lidského života - rozuměj: i toho našeho života. Říká nám tím cosi samotný Pánbůh, nebo jdeme dál a ať se každý snaží, jak umí? (Samozřejmě, to je od faráře v kostele průhledná řečnická otázka. Jistě, že tím k nám Bůh mluví - a mým dnešním úkolem je pokusit se vás o tom ujistit.)

Vánoční předmluva k našim životům pokračuje dál - a my smíme zjistit, že v ní kupodivu po smutku ze života není ani památky. Narodil se chlapec a radují se všichni kolem, raduje se celé nebe.

Teda na zemi zatím jenom ti pasáci z noční směny. O to víc je to k zapamatování, že tu chválí a oslavují Boha muži, které druzí slýchávali ponejvíc klít a nadávat. Ona je to taky strašná práce (ha!) válet se venku u ovcí, 365 dní v roce, za každého počasí! To musí padnout zahřívacího tekutého materiálu. A přesto jsou to zrovna tihle životem unavení pracovníci, kteří se radují nad začátkem života! Taky je v tom, myslím, jakési sdělení od Boha. Buď se nám to podaří pochopit, nebo to uplyne a jakoby se nic nestalo.

Ten v předmluvě narozený chlapec vyrostl a my jistojistě nevíme, jestli on věděl, že se narodil v Betlémě na slámě. Co víme, je to, jak on sám v dalších kapitolách pokračoval v té řeči lidského života. A taky víme, jak se lidem kolem něj moc nedařilo porozumět.

Ale vlastně ho to neodradilo od dalších a dalších pokračování. A když už někteří naznali, že se to nedá dál poslouchat - tak ta Boží komunikace kupodivu přesto neustala. Jakoby to Pánaboha nezaskočilo a byli jsme v tom my lidi pro něj staří známí - ve své natvrdlosti a neschopnosti slyšet pravdu. V tom našem lidském strachu jít do sebe a pustit do sebe i někoho jiného, kdo by nám tam udělal inventuru.

Když ho takhle zase jednou jeho nejbližší spolupracovníci vůbec nepochopili a debatovali sami o čemsi odporně samolibém, tak jim Ježíš zkusil udělat takové malé vánoční opáčko. Vezme děcko a postaví ho doprostřed jejich debaty o lidské velikosti. A řekne: Kdo přijme takovéhle dítě ve jménu mém, přijímá mne, a taky tím přijímá samotného Boha.

Jakoby jim řekl: Nalistujte si předmluvu tohoto našeho příběhu a přečtěte si znova vánoční úvod: *Naleznete děťátko, v plenkách, položené do jeslí...* - Věřte té předmluvě, že nad malým dítětem chudých rodičů, byl důvod k velké radosti a oslavě.

Vezměte to jako předmluvu i ke svému životu - ať máte děti nebo ne, na tom v tuhle chvíli nesejde. Když se člověku podaří vidět důvod k radosti, když se podaří přijmout třeba malé dítě se vší jeho zranitelností a nezpůsobností, která k dítěti patří - tak se člověku povede dost možná přijmout samotného Boha. Minimálně začíná rozumět tomu, co nám lidem Bůh sděluje řečí lidského života: Že to největší a nejdůležitější přijímáte skrze setkání s tím nejmenším a nejzranitelnějším, co je ve vás.